

Γνωμοδότηση Επιστημονικής Επιτροπής
για την Ειδική Ζώνη Διατήρησης «Περιοχή Λευκάρων-CY6000005»,
βάσει του άρθρου 15 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής
Νόμων του 2003 έως 2015

Ο γενικός στόχος της οδηγίας για τους Οικοτόπους 92/43/ΕΟΚ και κατά συνέπεια και της εθνικής νομοθεσίας (Ν.153(Ι)/2003) είναι η διατήρηση ή /και αποκατάσταση της ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων και των ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος. Οι οικοτόποι και τα είδη όπως αυτά αναφέρονται στα Παραρτήματα της Οδηγίας προστατεύονται με τον καθορισμό των ειδικών ζωνών διατήρησης (ΕΖΔ) όπως αυτές καθορίζονται στους καταλόγους που συνθέτουν το οικολογικό δίκτυο Natura 2000 για να παρέχεται προστασία στους πιο ευάλωτους από αυτούς.

Τόσο οι πρόνοιες της Ευρωπαϊκής όσο και της εθνικής νομοθεσίας επιβάλλουν συλλογική υποχρέωση στο Κράτος Μέλος (ΚΜ- Κύπρος) για διατήρηση των οικοτόπων και των ειδών και των ενδαιτημάτων τους στο δίκτυο Natura 2000 σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης.

Οι στόχοι διατήρησης αφορούν τον καθορισμό ευνοϊκών συνθηκών, σύμφωνα με τις οικολογικές απαιτήσεις για συγκεκριμένους οικοτόπους και είδη στον εκάστοτε τόπο. Η διατήρηση οικοτόπων και ειδών εντός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 σε ικανοποιητική κατάσταση θα συμβάλει στη συνολική διατήρηση σε εθνικό επίπεδο.

Η ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης ενός οικοτόπου επιτυγχάνεται όταν:

- περιοχή της φυσικής κατανομής του και οι εκτάσεις που περιέχει μένουν σταθερές ή αυξάνονται και
- η δομή και οι ειδικές λειτουργίες που απαιτούνται για την μακροπρόθεσμη συντήρησή του υφίστανται και είναι δυνατόν να συνεχίσουν να υφίστανται κατά το προβλεπτό μέλλον και
- η κατάσταση της διατήρησης των χαρακτηριστικών ειδών είναι ικανοποιητική

Η ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης ενός είδους επιτυγχάνεται όταν:

- από τα δεδομένα (σχετικά με την πορεία των πληθυσμών του οικείου είδους) φαίνεται ότι το είδος αυτό εξακολουθεί και μπορεί να εξακολουθεί μακροπρόθεσμα να αποτελεί ένα ζωτικό στοιχείο των φυσικών οικοτόπων στους οποίους ανήκει και
- η περιοχή της φυσικής κατανομής του είδους αυτού δεν φθίνει ούτε υπάρχει κίνδυνος να μειωθεί κατά το προβλεπτό μέλλον και
- υπάρχει και θα συνεχίσει πιθανόν να υπάρχει ένας οικοτόπος σε επαρκή έκταση ώστε οι πληθυσμοί του να διατηρηθούν μακροπρόθεσμα.

1. Γενικά

Καθορισμός Ειδικής Ζώνης Διατήρησης (ΕΖΔ)

Ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ), ορίζεται ο Τόπος Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) που εγκρίθηκε με την Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με αριθμό 2008/335/ΕΚ και η οποία προτάθηκε δυνάμει του άρθρου 11 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων του 2003 έως 2015.

Η ΕΖΔ «Περιοχή Λευκάρων-CY6000005» υπάγεται διοικητικά στην Επαρχία Λάρνακας. Η ΕΖΔ περιλαμβάνει δύο υπό περιοχές (στην Κοινότητα Λευκάρων και στην Μονή του Αγίου Μηνά).

Η οικολογική αξία της ΕΖΔ έγκειται στους φυσικούς τύπους οικοτόπων και στο ενδημικό υποείδος *Astragalus macrocarpus ssp. lefkarensis* και το ενδημικό είδος *Phlomis brevibracteata*.

2. Αντικείμενα Προστασίας της ΕΖΔ

Τύποι οικοτόπων που υφίστανται στην ΕΖΔ και είδη που περιλαμβάνονται στο παράρτημα II της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, καθώς και αξιολόγηση του τόπου ως προς αυτά:

Φυσικός Οικότοπος / Είδος	Κατάσταση Διατήρησης στην ΕΖΔ
5330 - «Θερμο-μεσογειακοί και προ-στεππικοί θαμνώνες με <i>Genista fasselata</i> »	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
5420 - «Φρύγανα της Ανατολικής Μεσογείου (<i>Cisto-Micromerietea</i>)»	ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
92C0 – «Παρόχθια δάση ανατολικής πλατάνου (<i>Platanion orientalis</i>)»	ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
9320 – «Αείφυλλοι-σκληρόφυλλοι θαμνώνες (<i>Ceratonio-Rhamnio</i>)»	ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
93A0 – «Δασικές συστάδες της <i>Quercus infectoria</i> »	ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
2131 – <i>Astragalus macrocarpus ssp. lefkarensis</i>	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
2209 – <i>Phlomis brevibracteata</i>	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
2329 – <i>Ophrys kotschyi subsp. kotschyi</i>	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ
1303 – <i>Rhinolophus hipposideros</i>	ΤΡΟΦΟΛΗΨΙΑ

3. Οικολογικές Απαιτήσεις, Στόχοι Διατήρησης και Μέτρα Διαχείρισης για τα αντικείμενα προστασίας της ΕΖΔ

Για την ΕΖΔ «Περιοχή Λευκάρων-CY6000005» θα ισχύουν οι πρόνοιες των Σχεδίων Δράσης που θα καθοριστούν στον πλαίσιο του έργου LIFE IP Physis και αφορούν τους συγκεκριμένους οικοτόπους και είδη, καθώς και οι πρόνοιες (μέτρα) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ 2020-2027).

Σημ.: Το σύνολο των μέτρων που προτείνονται συμβάλλουν στην υλοποίηση όλων των στόχων διατήρησης που καταγράφονται στους πιο κάτω πίνακες, σύμφωνα με τις οικολογικές απαιτήσεις του εκάστοτε οικοτόπου και είδους της ΕΖΔ.

ΟΙΚΟΤΟΠΟΙ			
5330 – Θερμο-μεσογειακοί και προ-στεππικοί θαμνώνες με <i>Genista fasselata</i>			
Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Έκταση οικοτόπου	Διατήρηση έκτασης (ha) ή και αύξηση – 70-85 ha	Έλεγχος ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, όπως εκχερσώσεις για γεωργικούς ή και άλλους σκοπούς	Θαμνώνες με κυρίαρχο είδος τη <i>Genista fasselata</i> , θεωρούνται προ-δασικές κοινότητες και μπορεί να προέρχονται από υποβάθμιση λόγω φωτιάς ή βόσκησης
Κατανομή οικοτόπου (υποδεικνύει παρουσία του οικοτόπου)	Διατήρηση κατανομής του οικοτόπου στην ΕΖΔ	Έλεγχος ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, όπως εκχερσώσεις για	

		γεωργικούς ή και άλλους σκοπούς	
Σύνθεση/Δομή βλάστησης: τυπικά είδη	Διατήρηση τυπικών ειδών	Διατήρηση αφθονίας τυικών ειδών Έλεγχος ειδών διαδοχής	
Λειτουργία οικοτόπου	Διατήρηση λειτουργίας οικοτόπου	Διατήρηση υποστρώματος και φυσικών διεργασιών	Ο οικοτόπος απαντά σε πυριτικά ή ασβεστολιθικά υποστρώματα

5420 - Φρύγανα της Ανατολικής Μεσογείου (*Cisto-Micromerietea*)

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Έκταση οικοτόπου	Διατήρηση της έκτασης ή και αύξηση – 7-10 ha	Αποφυγή εκχερσώσεων Έλεγχος αλλαγών χρήσεως γης	
Κατανομή οικοτόπου (υποδεικνύει παρουσία του οικοτόπου)	Βελτίωση της κατανομής του οικοτόπου	Έλεγχος βλάστησης (ανταγωνιστικής ή και διαδοχής)	
Σύνθεση/Δομή βλάστησης: τυπικά είδη	Βελτίωση τυπικών ειδών	Αποφυγή εκχερσώσεων Έλεγχος διαδοχής (δημιουργία ανοιγμάτων και υλοτομία βλάστησης π.χ. πεύκα που συνθέτουν άλλους τύπους οικοτόπων Έλεγχος αλλαγών χρήσεως γης	
Λειτουργία οικοτόπου	Βελτίωση λειτουργιών του οικοτόπου	Διατήρηση ελεγχόμενης μορφής διατάραξης π.χ. βόσκηση	

92C0 – Παρόχθια δάση ανατολικής πλατάνου (*Platanion orientalis*)

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Έκταση οικοτόπου	Διατήρηση και αύξηση της έκτασης του οικοτόπου – 0,5-1,5 ha	Βελτίωση της υδρομορφολογικής κατάστασης του ποταμού ή και αποκατάσταση της	Τα δάση <i>Platanus orientalis</i> (πλατάνι) αποτελούν τον συχνότερο τύπο παρόχθιου δάσους στην Κύπρο με ευρεία εξάπλωση.

Κατανομή οικοτόπου (υποδεικνύει παρουσία του οικοτόπου)	Βελτίωση της εξάπλωσης του οικοτόπου στην ΕΖΔ	Έλεγχος μηχανικών επεμβάσεων στον ποταμό	Ο οικοτόπος εξαπλώνεται κατά μήκος του ποταμού και της παράχθιας ζώνης της ΕΖΔ
Σύνθεση/Δομή βλάστησης: τυπικά είδη	Βελτίωση της δομής του οικοτόπου	Βελτίωση της αφθονίας των ειδών - Διαχείριση βλάστησης κυρίως ανταγωνιστικής ή και ΧΞΕ	Ο τύπος οικοτόπου περιλαμβάνει ποτάμια δάση, με κυρίαρχο το είδος <i>Platanus orientalis</i> .
Λειτουργία οικοτόπου	Βελτίωση φυσικών διεργασιών	Διατήρηση ροής νερού στον ποταμό και διατήρηση ή και βελτίωση της υδρομορφολογικής	

9320 – Αείφυλλοι-σκληρόφυλλοι θαμνώνες (*Ceratonio-Rhamnio*)

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Έκταση οικοτόπου	Διατήρηση και αύξηση της έκτασης του οικοτόπου – 22-30 ha	Έλεγχος εκχερσώσεων για γεωργικούς σκοπούς και χωροθέτηση αναπτύξεων.	
Κατανομή οικοτόπου (υποδεικνύει παρουσία του οικοτόπου)	Βελτίωση της εξάπλωσης του οικοτόπου στην ΕΖΔ	Έλεγχος εκχερσώσεων, αλλαγής χρήσης γης, χωροθέτηση έργων και αναπτύξεων. Πρώθηση μέτρων Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ 2020-2027) για διατήρηση του οικοτόπου	
Σύνθεση/Δομή βλάστησης: τυπικά είδη	Βελτίωση της δομής του οικοτόπου	Έλεγχος ανταγωνιστικής βλάστησης και ΧΞΕ	Χαρακτηριστικά είδη του οικοτόπου είναι οι θάμνοι της αείφυλλης σκληρόφυλλης βλάστησης της Θερμο-Μεσογειακής ζώνης (<i>Quercetia ilicis</i> : <i>Pistacio lentisci</i> - <i>Rhamnetalia alaterni</i>)
Λειτουργία οικοτόπου	Βελτίωση των φυσικών διεργασιών	Έλεγχος εκχερσώσεων και χωροθέτηση έργων και αναπτύξεων. Έλεγχος βόσκησης	Ο τύπος οικοτόπου απαντά σε ασβεστολιθικά άγονα εδάφη. Χαρακτηρίζονται από υψηλή προσαρμογή στις μεσογειακές

περιβαλλον-τικές συνθήκες και έχουν μεγάλο εύρος οικολογικών προτιμήσεων.

93A0 – Δασικές συστάδες της *Quercus infectoria*

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Έκταση οικοτόπου	Διατήρηση ή και βελτίωση της έκτασης – 12 – 18 ha	Προστασία μεμονωμένων ατόμων ή και συστάδων Δρυός, Αποφυγή εκχέρσωσης ή και αποκοπής δέντρων δρυός	Οι δασικές συστάδες της <i>Quercus infectoria</i> subsp. <i>venetis</i> (δρυς), αποτελούν ένα τύπο πλατύφυλλου Μεσογειακού δάσους. Ο οικοτόπος στην ΕΖΔ απαντά σε μικρές εκτάσεις (διαπλάσεις μακί – ψηλοί θαμνώνες – εγκαταλελειμμένα γεωργικά τεμάχια)
Κατανομή οικοτόπου (υποδεικνύει παρουσία του οικοτόπου)	Διατήρηση παρουσίας και εξάπλωσης του οικοτόπου στην ΕΖΔ	Διατήρηση ή και αύξηση κατανομής οικοτόπου Προστασία μεμονωμένων ατόμων ή και συστάδων δρυός, Αποφυγή εκχέρσωσης και αποκοπής	Ο οικοτόπος συνήθως απαντά σε εγκαταλελειμμένες γεωργικές γαίες
Σύνθεση/Δομή βλάστησης: τυπικά είδη	Βελτίωση δομής οικοτόπου	Διατήρηση τυπικών ειδών Ενίσχυση οικοτόπου ή και διεργασίες φυσικής αναγέννησης	Χαρακτηριστικά είδη του οικοτόπου είναι τα δέντρα αείφυλλης – σκληρόφυλλης βλάστησης της Θερμο-μεσογειακής ζώνης με <i>Quercus infectoria</i>
Λειτουργία οικοτόπου	Διατήρηση φυσικών διεργασιών	Προστασία φυσικών διεργασιών	Ο οικοτόπος απαντά σε εδάφη αλκαλικά, βαθιά ή σχετικά ρηχά αλλά με αρκετή περιεκτικότητα σε οργανικό υλικό, προερχόμενα από τη διάβρωση ασβεστολιθικών πετρωμάτων, σε ξηρές και ύφυγρες συνθήκες στη Θερμο- και Μεσο-Μεσογειακή ζώνη

ΕΙΔΗ

2331 – *Astragalus macrocarpus* ssp. *lefkarensis*

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Κατανομή πληθυσμού	Διατήρηση ή και αύξηση του εύρους κατανομής του πληθυσμού του είδους	Διαχείριση του ενδιαίτηματος του-θάμνοι και φρυγανώδης βλάστηση	Αναπτύσσεται σε θέσεις με πετρώδες υπόστρωμα, ως επί τω πλείστο σε μικρά ή μεγάλα διάκενα της βλάστησης, σε υποβαθμισμένους

			θαμνώνες και σε φρυγανώδη βλάστηση, κυρίως σε ασβεστολιθικά και σπάνια σε ηφαιστειογενή πετρώματα, σε υψόμετρο από 75 έως 700 m.
Μέγεθος πληθυσμού	Διατήρηση του μεγέθους του πληθυσμού στην ΕΖΔ – 20-50 φυτά	Έλεγχος και αποφυγή εκχερσώσεων για γεωργικούς σκοπούς ή και αλλαγή χρήσης γης Παραγωγή φυτών και εγκατάσταση στην ΕΖΔ Αποκατάσταση /Ενίσχυση υποπληθυσμού	Ο πληθυσμός έχει διακυμάνσεις ανά έτος, ανάλογα και με τις κλιματικές συνθήκες και άλλους παράγοντες όπως η διαδοχή της βλάστησης. Ήδη στην περιοχή γίνεται προσπάθεια για ενίσχυση του πληθυσμού
Δομή πληθυσμού	Διατήρηση υπόγειων ριζωμάτων και σπερμάτων του είδους	Παρακολούθηση πληθυσμού και διερεύνηση προβλημάτων αναπαραγωγής	
Ενδιαίτημα και Εδαφολογική κατάσταση	Διατήρηση ενδιαιτήματος	Προστασία οικότοπου με φρύγανα και θάμνους (5330 & 5420)	

2209 – *Phlomis brevibracteata*

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	
Κατανομή πληθυσμού	Διατήρηση ή και ενίσχυση του εύρους κατανομής του πληθυσμού του είδους	Διατήρηση ή και βελτίωση ενδιαιτήματος- χαμηλοί θαμνώνες- όπου απαντά το είδος στις υφιστάμενες καταγεγραμμένες θέσεις	Το είδος απαντά σε χαμηλούς θαμνώνες κυρίως σε ασβεστολιθικές πλαγιές σε υψόμετρο 100-950 m.
Μέγεθος πληθυσμού	Διατήρηση του μεγέθους του πληθυσμού – 1500-1700 φυτά	Διατήρηση ατόμων ή και ενίσχυση του πληθυσμού	
Δομή πληθυσμού	Διατήρηση δομής του είδους (μικρές αποικίες που αποτελούνται από 10-100 φυτά)	Έλεγχος εκχερσώσεων ή και υποβάθμισης /διατάραξης των ενδιαιτημάτων του	
Ενδιαίτημα /Εδαφολογική κατάσταση	Διατήρηση ενδιαιτήματος- χαμηλοί θαμνώνες	Προστασία ενδιαιτήματος - διαχείριση βλάστησης και ανοιγμάτων με χαμηλούς θάμνους	

7009 *Ophrys kotschyi subsp. kotschyi*

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
----------------	--------	-------	------------

Κατανομή πληθυσμού	Διατήρηση πληθυσμιακού μεγέθους και γεωγραφικής εξάπλωσης του πληθυσμού και ανάσχεση μείωσης /υποβάθμισης του	Διατήρηση και παρακολούθηση πληθυσμού στις υφιστάμενες καταγεγραμμένες θέσεις	Ο πληθυσμός της <i>Ophrys kotschy</i> απαντά στις πλαγιές με φρυγανώδη βλάστηση Η κύρια έκταση που καταλαμβάνει το είδος σύμφωνα με τις καταγραφές είναι μικρή
Μέγεθος πληθυσμού	Διατήρηση του πληθυσμού – 5-10 φυτά	Παρακολούθηση πληθυσμού και μέτρα ενίσχυσης του	Ο πληθυσμός έχει διακυμάνσεις ανά έτος, ανάλογα και με τις κλιματικές συνθήκες και άλλους παράγοντες.
Δομή πληθυσμού	Διατήρηση μοτίβου κατανομής (distribution pattern) του είδους (μικρές αποικίες)	Παρακολούθηση πληθυσμού	
Εδαφολογική κατάσταση	Διατήρηση εδαφολογικών συνθηκών (υγρασία, δομή κλπ)	Προστασία αγροτεμαχίων όπου εντοπίστηκε το είδος	
Ενδιαίτημα	Διατήρηση των ενδιαιτημάτων του είδους	Διατήρηση έκτασης-φρύγανα και εγκαταλελειμμένα αμπέλια- όπου έχει καταγραφεί το είδος.	

1303 – *Rhinolophus hipposideros*

Χαρακτηριστικά	Στόχοι	Μέτρα	Σημειώσεις
Κατάσταση ενδιαιτήματος Πρόσβαση σε κατάλληλο ενδιαίτημα /βιότοπο	Διατήρηση της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας	Προστασία ή και αποκατάσταση χώρων τροφοληψίας	Πρόκειται για εντομοφάγο είδος
Πληθυσμός και κατανομή του είδους	Διατήρηση του αριθμού ατόμων που χρησιμοποιούν την περιοχή για τροφοληψία - 20-60 άτομα Διατήρηση ή και ενίσχυση του εύρους εξάπλωσης του είδους (άτομα ενήλικα και νεαρά)	Παρακολούθηση και καταγραφή είδους που χρησιμοποιεί την περιοχή για τροφοληψία (βελτίωση στοιχείων) Προστασία ή και αποκατάσταση των χώρων τροφοληψίας (αγροτεμάχια) Διατήρηση χαμηλών επιπέδων τεχνητού φωτισμού	Η καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων του, περιλαμβάνει έναν αριθμό στοιχείων, τα οποία αλληλεπιδρούν, όπως η συνεκτικότητα του τοπίου, καθώς και τα επίπεδα τεχνητού φωτός τη νύχτα.

4. Πιέσεις ή και απειλές στους οικοτόπους και τα είδη της ΕΖΔ (σε σχέση με τους στόχους διατήρησής τους)

Στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης «Περιοχή Λευκάρων-CY6000005», γίνεται εισήγηση όπως αποφευχθούν ή και περιοριστούν ή και ρυθμιστούν οι πιο κάτω πράξεις, δραστηριότητες ή λειτουργίες, οι οποίες υποβαθμίζουν τους φυσικούς οικοτόπους και τους οικοτόπους των ειδών, σε σχέση με τους στόχους διατήρησής τους:

Σημ. Κάποιες από τις πιο κάτω δράσεις ήδη απαγορεύονται σύμφωνα με τους περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμους του 2003 έως 2015 και η απαγόρευση τους θα πρέπει να διατηρηθεί και στο Διάταγμα που θα εκδώσει ο Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.

1. Αλλαγή χρήσης γης.

Η αλλαγή χρήσης γης περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την εκχέρσωση φυσικής βλάστησης, τη μορφολογική αλλοίωση των αγροτεμαχίων, την εγκατάσταση καλλιεργειών όπου δυνατό να απαιτείται εντατική χρήση λιπασμάτων-φυτοφαρμάκων, την εγκατάλειψη καλλιεργειών, τη σφράγιση του εδάφους (συμπύεση εδάφους, ασφαλτόστρωση ή τσιμεντόστρωση προσβάσεων) και τη σφράγιση επιφανειών (ως σφραγισμένη επιφάνεια θεωρείται, πέραν των οικοδομών, και οποιαδήποτε άλλη επιφάνεια έχει καλυφθεί από σκληρό/μη διαπερατό υλικό (π.χ. σκυρόδεμα, άσφαλτος, πέτρα)).

2. Χρήση φυτοφαρμάκων και ζιζανιοκτόνων, καθώς και σκευασμάτων για τα κουνούπια (εξαιρουμένων των βιολογικών σκευασμάτων) σε κοντινή απόσταση (όπως καθορίζεται από τον περί Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων Νόμο του 2011 και της Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα 2000/60/ΕΚ) ή και μέσα στον ποταμό/ρυάκι.

3. Η σύλληψη ή θανάτωση ή και παρενόχληση άγριων ειδών πανίδας κοινοτικού ενδιαφέροντος, τα οποία περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του Νόμου.

4. Η αποκομιδή, συλλογή, κοπή, εκρίζωση ή καταστροφή ειδών χλωρίδας κοινοτικού ενδιαφέροντος τα οποία περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του Νόμου ή και που συνθέτουν τους οικοτόπους που απαντώνται στην ΕΖΔ.

5. Χωροθέτηση έργων τα οποία μπορεί να υποβαθμίσουν τους βιότοπους τροφοληψίας των ειδών ή και να προκαλέσουν απώλεια των ενδιαιτημάτων των ειδών.

6. Η εισαγωγή ξένων ειδών (φυτά και ζώα), ή /και η απελευθέρωση μη ιθαγενών ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας εντός της ΕΖΔ.

7. Η διάνοιξη ή κατασκευή ή δημιουργία δρόμων ή και μονοπατιών. Εξαιρούνται τα μονοπάτια για σκοπούς ερμηνείας περιβάλλοντος, ανάδειξης και εκπαίδευσης, στα πλαίσια διαχείρισης της ΕΖΔ και τα έργα πυροπροστασίας για τον οικοτόπο 9540.

8. Καθαρισμός άγριας βλάστησης. Εξαιρείται η εκχέρσωση/αφαίρεση χωροκατακτητικών ξένων ειδών (π.χ. ακακίες, καλάμια, αείλανθος), που πραγματοποιείται στα πλαίσια διαχείρισης της ΕΖΔ.
9. Εκτροπή ή και άντληση ή και απόληψη νερού από τον ποταμό/ρυάκι και υδρομορφολογική αλλοίωση του.
10. Η απόληψη οποιουδήποτε υλικού ή και λατόμευση εντός της ΕΖΔ και ιδιαίτερα από την κοίτη του ποταμού.
11. Εργασίες στο ποτάμιο οικοσύστημα (επεμβάσεις ή και κατασκευές επί της κοίτης του ποταμού ή εντός του ποταμού) οι οποίες δύναται να αλλοιώσουν/υποβαθμίσουν την υδρομορφολογία του, να κατακερματίσουν τους οικότοπους και τα ενδιαιτήματα των ειδών και να προκαλέσουν οχληρία στα είδη άγριας ζωής, καθώς και να προκαλέσουν απώλεια οικοτόπων.
12. Η απόρριψη στερεών ή και υγρών αποβλήτων ή και η εναπόθεση σκουπιδιών και η καθ' οιονδήποτε τρόπο ρύπανση της ΕΖΔ, ιδιαίτερα εντός της κοίτης του ποταμού.
13. Η καταστροφή ή και βλάβη ή και διατάραξη ή και υποβάθμιση των οικοτόπων που καταγράφονται στο Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων της ΕΖΔ, όπως αυτό εκάστοτε τροποποιείται.
14. Το άναμμα φωτιάς και πρόκληση πυρκαγιάς με οποιονδήποτε τρόπο. Εξαιρούνται οι επιτρεπόμενες περίοδοι για γεωργικούς σκοπούς.
15. Η δάσωση γεωργικών γαιών, συμπεριλαμβανομένων γαιών όπου έχει εγκαταλειφθεί η γεωργία, που δύναται να επηρεάσει φυσικούς οικότοπους ή και ενδιαιτήματα των ειδών. Εξαιρούνται φυτεύσεις που πραγματοποιούνται και αποσκοπούν στη διατήρηση/ενίσχυση/αποκατάσταση οικοτόπων ή και τη δημιουργία ενδιαιτημάτων ειδών.

5. Πράξεις ή και Δραστηριότητες, που δυνατόν να επιτρέπονται με βάση οποιαδήποτε άλλη νομοθεσία, και οι οποίες δύναται να επηρεάσουν την ΕΖΔ και για τις οποίες θα πρέπει να λαμβάνεται η σύμφωνη γνώμη της Περιβαλλοντικής Αρχής

5.1. Οι πιο κάτω δραστηριότητες δύναται να πραγματοποιηθούν μόνο εάν ληφθεί η συγκατάθεση της Περιβαλλοντικής Αρχής, μετά από γραπτή αίτηση προς τις αρμόδιες αρχές για την εκτέλεση της δραστηριότητας:

(α) Η δημιουργία αναβαθμίδων, η εκχέρσωση, αναδιάρθρωση και ισοπέδωση γεωργικών γαιών και εγκαταλελειμμένων γεωργικών γαιών, καθώς και μόνιμων ευαίσθητων βοσκότοπων (φυσικοί τύποι οικοτόπων όπως έχουν καθοριστεί ως μόνιμοι ευαίσθητοι βοσκότοποι), συμπεριλαμβανομένων αυτών που εκτελούνται στα πλαίσια του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης.

(β) Η αλλαγή χρήσης γης στις πιο κάτω περιπτώσεις:

- i. Από γεωργική σε άλλη χρήση (εξαιρούνται τα σχέδια ή και έργα τα οποία υπόκεινται στη διαδικασία του άρθρου 16 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων του 2003 έως 2015).
- ii. την εγκατάσταση καλλιεργειών όπου δυνατό να απαιτείται εντατική χρήση λιπασμάτων-φυτοφαρμάκων.
- iii. η δάσωση σε γαίες που δεν χαρακτηρίζονται από οικοτόπους χαρακτηρισμού και με είδη που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων διατήρησης των ειδών και οικοτόπων.

(γ) Η έρευνα που διεξάγεται για ιδιωτικούς σκοπούς

(δ) Η χρήση γενετικού υλικού για ιδιωτικούς σκοπούς

(ε) Δραστηριότητες για εκτέλεση νέων ή και βελτίωση υφιστάμενων έργων ελαφριάς υποδομής, όπως περιφράξεις, ενημερωτικές πινακίδες, επιστημονικός εξοπλισμός, ξύλινα παγκάκια, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια, σήμανση περιοχών και μονοπατιών. Εξαιρούνται τα έργα που γίνονται από τις αρμόδιες αρχές διαχείρισης της ΕΖΔ.

(στ) Οργανωμένες δραστηριότητες αναψυχής για το κοινό, οι οποίες θα πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της μέρας (από ανατολή μέχρι δύση του ήλιου), χωρίς χρήση εξοπλισμού (εξαιρείται η χρήση φωτογραφικών μηχανών, βοηθημάτων βάδισης, κιαλιών, τηλεσκοπίων), χωρίς τη χρήση μηχανοκίνητων τροχοφόρων, χωρίς τη χρήση drone, χωρίς τη χρήση ηχητικών συσκευών, προβολέων, τηλεβών.

5.2. Για τα πιο κάτω τα οποία εκτελούνται από τις αρμόδιες αρχές ή και φορείς διαχείρισης, υπάρχει απαίτηση ενημέρωσης της Περιβαλλοντικής Αρχής:

(α) Εφαρμογή των Σχεδίων Δράσης όπως αυτά θα εκπονηθούν στο πλαίσιο του έργου LIFE IP Physis (Managing the Natura 2000 network in Cyprus and shaping a sustainable future)

(β) Δραστηριότητες για την διαχείριση των οικοτόπων και ειδών και των ενδιαιτημάτων τους. Υλοποίηση διαχειριστικών δράσεων και εκτέλεση μικρής κλίμακας έργων και

εργασιών που αποσκοπούν στη βελτίωση, διατήρηση ή και αποκατάσταση των οικοτόπων και ειδών και των ενδιαιτημάτων τους, για βελτίωση της κατάστασης διατήρησής τους,

(γ) Δραστηριότητες για την ερμηνεία του περιβάλλοντος (περιλαμβάνει εκτέλεση νέων ή και βελτίωση υφιστάμενων έργων ελαφριάς υποδομής, όπως περιφράξεις, ενημερωτικές πινακίδες, επιστημονικό εξοπλισμό, ξύλινα παγκάκια, ξύλινα στέγαστρα, παρατηρητήρια, σήμανση περιοχών και μονοπατιών),

(δ) Δραστηριότητα ή και αποκατάσταση οικοτόπων και ειδών και των ενδιαιτημάτων τους από τα χωροκατακτητικά ξένα είδη,

(ε) Εφαρμογή των μέτρων για το Δίκτυο Natura 2000 όπως καθορίζονται και τροποποιούνται στο εκάστοτε Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2020-2027.

5.3. Οποιοδήποτε άλλο σχέδιο ή και έργο ή και δραστηριότητα δεν περιλαμβάνεται στις παραγράφους 5.1 και 5.2, ή εξαιρείται σε αυτές, υπόκειται στις διατάξεις του άρθρου 16 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων του 2003 έως 2015.

Η παρούσα Γνωμοδότηση ετοιμάστηκε μετά από απόφαση της Επιστημονικής Επιτροπής που λήφθηκε κατά τις συνεδρίες στις 18.5.2022 (117^η) και 27.5.2022 (118^η).

*Η παρούσα Γνωμοδότηση υποβάλλεται στον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για την έκδοση Διατάγματος Διαχείρισης και Προστασίας της Φύσης για τη Ειδικής Ζώνης Διατήρησης «Περιοχή Λευκάρων-C6000005», βάσει του Άρθρου 15 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων του 2003 έως 2015.**

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΜΑΙΟΣ 2022

Αρ.Φακ. 02.15.001.003

*** Σημείωση:**

Σύμφωνα με το άρθρο 15, εδάφιο 3(α), η Επιστημονική Επιτροπή πριν υποβάλει την παρούσα Γνωμοδότηση στον Υπουργό, δημοσιεύει στον ημερήσιο τύπο γνωστοποίηση, με την οποία καλείται ο κάθε ενδιαφερόμενος να υποβάλει στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος, εντός 30 ημερών, τυχόν απόψεις, παρατηρήσεις ή ενστάσεις επί της Γνωμοδότησης.

Η Επιστημονική Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 15, εδάφιο 3(β) θα εξετάσει τις υποβληθείσες ενστάσεις και δύναται να τροποποιήσει ανάλογα την Γνωμοδότηση της.

Η τελική Γνωμοδότηση, με τυχόν τροποποιήσεις και συνοδευόμενη από έκθεση σχετικά με τις απόψεις, παρατηρήσεις ή ενστάσεις που υποβλήθηκαν και τον τρόπο χειρισμού τους [άρθρο 15, εδάφιο 3(γ)], θα υποβληθεί στον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για την έκδοση Διατάγματος Διαχείρισης και Προστασίας της Φύσης για τη Ειδικής Ζώνης Διατήρησης «Περιοχή Λευκάρων-CY6000005», βάσει του Άρθρου 15(1) των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων του 2003 έως 2015.

**ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΜΑΙΟΣ 2022**